

SZENT-GYÖRGYI ALBERT ORVOS-
ÉS GYÓGYSZERÉSZTUDOMÁNYI
CENTRUM

HÍRLEVÉL

Címszavakban:

- BÚÉK 2003!
- rektorválasztási
előkészületek
- kinevezések,
pályázatok

XIII. évfolyam 9. szám

2002. december

A Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Tanácsa 2002. december 16-án
megtartotta X. rendes ülését

Napirendi pontok

Személyi ügyek

Tanszékcsoport-vezetői megbízás:
Természettudományi Kar

Javaslat *dr. Czédli Gábor* egyetemi tanár tanszékcsoport-vezetői megbízására a Matematikai Tanszékcsoportba

Előadó: *dr. Mezősi Gábor* dékán

Főiskolai docensi kinevezés

Szegedi Élelmiszeripari Főiskolai Kar

Javaslat *Jankóné dr. Forgács Judit* főiskolai adjunktus főiskolai docensi kinevezésére az Élelmiszertechnológia és Környezetgazdálkodási Tanszékre

Előadó: *dr. Szabó Gábor* kari főigazgató

Professor Emeritus cím adományozása:

Természettudományi Kar

Javaslat Professor Emeritus cím adományozására *dr. Fehér Ottó* ny. egyetemi tanár (Összehasonlító Élettani Tanszék) részére

Javaslat Professor Emeritus cím adományozására *dr. Fejes Pál* ny. egyetemi tanár (Alkalmazott és Környezeti Kémiai Tanszék) részére

Előadó: *dr. Mezősi Gábor* dékán

Javaslat az Egyetemi Tanács rektorválasztó ülésének ügyrendjére

Előadó: *dr. Merényi Mária* mb. egyetemi főtitkár

Javaslat a Szegedi Tudományegyetem 2003. évi költségvetési irányelveinek elfogadására

Előadó: *dr. Tráser Ferenc* gazdasági és műszaki főigazgató

A Szegedi Tudományegyetem 2002/2003. évi minőségbiztosítási jelentése

Előadó: *dr. Homoki Nagy Mária* rektori megbízott

Javaslat a Szegedi Tudományegyetem a Doktori Fokozatszerzés és Doktori Képzés Szabályzatának módosítására

Előadó: *dr. Benedek György* rektorhelyettes

Javaslat az Informatikai Tanszékcsoport szerkezetének átalakítására és a tanszékcsoporton belül új tanszékek alapítására a Természettudományi Karon

Előadó: *dr. Mezősi Gábor* dékán

XIII. évfolyam 9. szám

Javaslat Alkalmazott és Numerikus Matematikai Tanszék alapítására a Természettudományi Karon

Előadó: *dr. Mezősi Gábor* dékán

A Szegedi Tudományegyetem Kollégiumi Bizottságának javaslata a kollégiumi térítési díj havi összegére

Előadó: *dr. Seres László* rektorhelyettes

Bejelentések

Kérdések—válaszok

* * * * *

SZTE Egyetemi Tanács rektorválasztó ülésének ügyrendje

A Szegedi Tudományegyetem Tanácsa a Felsőoktatásról szóló többször módosított 1993. évi LXXX. tv. előírásai, valamint az egyetemi szabályzatok rendelkezései alapján a rektorválasztás ügyrendjére az alábbi Szabályzatot alkotja.

I.

Általános rendelkezések

1. Az Egyetemi Tanács ülésén, ha a jelen Szabályzat eltérően nem rendelkezik „A Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Tanács ügyrendjé”-ben foglaltakat kell alkalmazni.
2. A Tanács ülését a rektor hívja össze, nyitja meg, vezeti és rekeszti be.
3. A rektorválasztó Egyetemi Tanácsa akkor határozatképes, ha tagjainak legalább 2/3-a jelen van.

II.

A rektorválasztás menete

1. A Tanács elnöke ismerteti a szavazás rendjét, a pályázók névsorát. Minden olyan pályázatot, amely megfelel a pályázati kiírás feltételeinek, az Egyetemi Tanács elé kell terjeszteni.
2. A Tanács nyilvános ülésén meghallgatja a pályázókat, az előzetesen kisorsolt sorrend szerint. Ennek keretében a jelölt maximum 10 percben ismertetheti programját, majd ezt követően a Tanács tagjai tehetnek fel kérdéseket. A kérdésre adott válasz nem lehet hosszabb 3 percnél. A jelöltek, más jelölt tájékoztatóján nem lehetnek jelen.
3. A pályázó meghallgatását követően a Tanács tagjai a pályázóról és annak programjáról véleményt nyilváníthatnak. A vélemény nyilvánítás a 3 percet nem haladhatja meg.
4. A Tanács Elnöke javaslatot tesz az 5 tagú Szavazatszámlláló Bizottság összetételére. A Tanács a Bizottság tagjairól külön-külön szavaz. Ha valamelyik jelölt nem kapja meg a szavazatok több mint a felét, az Elnök köteles újabb személyt jelölni.
5. A Szavazatszámlláló Bizottság megválasztását követően a Tanács tagjai titkosan szavaznak. A szavazás a Szegedi Tudományegyetem Rektori Hivatal pecsétjével ellátott hivatalos szavazólapon történik. A szavazólap a pályázók neveit tartalmazza, egymás alá írva, ABC sorrendben, sorszámozás nélkül.
6. A szavazás külön szavazófülkében történik.
7. Érvényes az a szavazat, amelyen a szavazó a szavazólapon feltüntetett nevek mellett található -be jelet tett. Amennyiben egyetlen -be sem vagy több -be tett a szavazó jelölést, a szavazat érvénytelen.
8. Eredményes a szavazás, ha a pályázó megkapta a leadott szavazatok (érvényes és érvénytelen szavazatok együtt) több mint felét, de a leadott szavazatok számának el kell érni a határozatképességhez szükséges számot.

9. Amennyiben szavazáskor egyik pályázó sem kapta meg a leadott szavazatok (érvényes és érvénytelen szavazatok együtt) több mint a felét, a választást tovább kell folytatni. Ebben az esetben a legkevesebb szavazatot kapott pályázó a következő szavazási fordulóban már nem szerepelhet a szavazócédulán.
Amennyiben legkevesebb szavazatszámot többen kaptak, a következő szavazási forduló előtt közöttük kell külön szavazást elrendelni. A következő fordulóban a legkevesebb szavazatot elért személy nem vesz részt.
10. A szavazást követően, (ha egy pályázó sem kapta meg a szavazatok többségét) bármelyik pályázó visszaléphet.
11. Amennyiben az egymást követő szavazási fordulók eredményeként egyik pályázó sem kapja meg a leadott szavazatok (érvényes és érvénytelen szavazatok együtt) több mint felét, akkor az utolsó szavazási forduló meg kell ismételni.
12. A szavazatokat minden szavazási forduló előtt pecséttel lezárt, üres, a Szavazatszámoló Bizottság által ellenőrzött és a szavazófülke mellett lévő urnába kell helyezni. Az urnát – a szavazási forduló befejezését követően – csak a Szavazatszámoló Bizottság nyithatja fel.
13. A szavazó cédulákat minden választási forduló követően külön borítékban kell megőrizni.
14. Az utolsó szavazás eredményének bejelentését követően a Tanács Elnöke az ülést bezárja.

III.

Záró rendelkezések

1. Az Egyetemi Tanács azt a személyt terjeszti fel, aki elnyerte a jelenlévő Egyetemi Tanácstagok leadott szavazatainak több mint felét.
2. A jelen Szabályzatot az Egyetemi Tanács 2002. december 16. napján tartott ülése, a 212/2002. számú egyetemi tanácsi határozatával elfogadta.

prof. dr. Mészáros Rezső
rektor

* * * * *

Javaslat az SZTE Doktori Fokozatszerzés és a Doktori Képzés Szabályzatának módosítására (A régi XVI. fejezet helyébe az alábbi lép)

XVI. A Doctor Honoris Causa kitüntető cím

- 52.1. Az Egyetem az arra érdemes bel- és külföldi személyek kiemelkedő tudományos érdemeit a „tiszteletbeli doktor” (Doctor Honoris Causa) cím adományozásával ismerheti el.
- 52.2. Az Egyetem évente összességében legfeljebb 4 főt tüntethet ki a fenti címmel.
- 52.3. A Doctor Honoris Causa cím adományozásának feltételei:
 - nemzetközileg is elismert kimagasló tudományos munkásság,
 - az egyetemmel hosszabb időn át meglévő folyamatos kapcsolat, amely nemzetközileg is elismert közös eredményekhez vezetett,
 - a cím odaítélése az Egyetem jó hírnevét és megbecsülését erősíti.
- 52.4. A Doctor Honoris Causa cím adományozására javaslatot tehetnek az Egyetem professzorai, az egyetemi karok szervezeti egységei (tanszékcsoport, intézet, klinika, tanszék, doktori iskola).
- 52.5. A Doctor Honoris Causa cím adományozásáról az Egyetemi Tanács dönt. Határozatát a tudományágilag illetékes doktori iskola tanácsa, az illetékes kar (centrum) tudományos tanácsa és doktori tanácsa javaslata alapján meghozott Egyetemi Doktori Tanácsi határozat, valamint az illetékes kar tanácsa véleménye alapján hozza meg. Az Egyetemi Doktori Tanács általában évente egy ülésén tárgyalja az e kitüntető cím adományozására beérkezett javaslatokat.

XIII. évfolyam 9. szám

52.6. A kitüntetéses oklevelet latin nyelven kell kiállítani. Az avatandó kérésének megfelelően magyar vagy a kitüntetett által megjelölt világnyelven is ki lehet adni.

52.7. A Doctor Honoris Causa oklevelet az Egyetem rektora, az Egyetemi Doktori Tanács elnöke és az illetékes Kar dékánja írja alá.

52.8. A tiszteletbeli doktorrá avatásra általában ünnepélyes nyilvános tanácsülésen kerül sor. A Doctor Honoris Causa címmel kitüntetett személy megkapja az Egyetem tudományilag illetékes karának színével ellátott professzori talárját.

Az eredeti javaslatot az EDT által megbízott, prof. dr. Telegdy Gyula akadémikus vezette bizottság (tagjai: prof.dr. Maróy Péter, prof.dr. Pál József) készítette, és az EDT 2002. október 17. vitája alapján módosított változatot dr. Klukovits Lajos az EDT titkára terjesztette elő az EDT 2002. november 28. ülésén. Ez módosításokkal elfogadásra került.

A fenti szöveg az ülésen elfogadott módosításokat is tartalmazza.

prof. dr. Benedek György
tudományos rektorhelyettes

* * * * *

A Szegedi Tudományegyetem Tanácsának 2002. november 25-i ülése

Napirendi pontok

Személyi ügyek

Tanszékvezető megbízások:

Általános Orvostudományi Kar

Javaslat *dr. Fazekas András* egyetemi tanár tanszékvezetői megbízására a Fogpótlási Tanszékre

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat *dr. Kocsis-Savanya Gábor* egyetemi docens tanszékvezetői megbízására a Gyermekegészségi és Fegyszabályozási Tanszékre

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat *dr. Gorzó István* egyetemi docens tanszékvezetői megbízására a Konzerváló Fogászati és Parodontológiai Tanszékre

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat *dr. Sonkodi István* egyetemi docens tanszékvezetői megbízására az Orális Medicina Tanszékre

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Egyetemi docensi kinevezés tanszékvezetői megbízással:

Általános Orvostudományi Kar

Javaslat *dr. Somfai Attila* osztályvezető főorvos (Csongrád Megyei Önkormányzat Mellkasi Betegségek Kórháza) egyetemi docensi kinevezésére tanszékvezetői megbízással a Tüdőgyógyászati Tanszékre

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Tanszékvezetői megbízások meghosszabbítása

Általános Orvostudományi Kar

Javaslat *dr. Balogh Ádám* egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a Sebészeti Klinikára

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat *dr. Boros Mihály* egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a Sebészeti Műtéttani Intézetbe

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat *dr. Dux László* egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a Biokémiai Intézetbe

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat *dr. Hantos Zoltán* egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására az Orvosi Informatikai Intézetbe

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat *dr. Horváth Andrea Rita* egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a Klinikai Kémiai Intézetbe

Javaslat *dr. Janka Zoltán* egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a Pszichiátriai Klinikára

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat *dr. Kolozsvári Lajos* egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a Szemészeti Klinikára

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat *dr. Mihály András* egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására az Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézetbe

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat *dr. Mikó Tivadar* egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a Pathológiai Intézetbe

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat *dr. Nagymajtényi László* egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a Népegészségügyi Intézetbe

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

Javaslat *dr. Szénási Ferenc* főiskolai tanár tanszékvezető megbízásának meghosszabbítására az Olasz Nyelv és Irodalom Tanszékre

Előadó: *dr. Galambos Lajos* kari főigazgató

Professor Emeritus cím adományozása:

Szegedi Élelmiszeripari Főiskolai Kar

Javaslat Professor Emeritus cím adományozására

dr. Balogh Sándor ny. egyetemi tanár (Élelmiszeripari Gazdaságtan és Marketing Tanszék) részére

Előadó: *dr. Szabó Gábor* kari főigazgató

Javaslat *dr. Botos Katalin* tanszékvezető egyetemi tanár, a Habilitációs Bizottságban közgazdaságtudomány szakterületet képviselő tag megbízásának meghosszabbítására

Előadó: *dr. Benedek György* rektorhelyettes

Javaslat *dr. Dinya László* további jogviszonyban alkalmazott egyetemi tanár, Habilitációs Bizottságban közgazdaságtudomány szakterületet képviselő póttag megbízásának meghosszabbítására

Előadó: *dr. Benedek György* rektorhelyettes

Javaslat Szilárd Leo professzori ösztöndíjpályázat benyújtására

Előadó: *dr. Benedek György* rektorhelyettes

Javaslat a Természettudományi Kar Természeti Földrajzi Tanszék nevének Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszékre történő megváltoztatására

Előadó: *dr. Mezősi Gábor* dékán

XIII. évfolyam 9. szám

Javaslat az Általános Orvostudományi Kar Orvosi Mikrobiológiai Intézet nevének Orvosi Mikrobiológiai és Immunbiológiai Intézetre történő megváltoztatására

Előadó: *dr. Lonovics János* dékán

Javaslat Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék létrehozására az Egészségügyi Főiskolai Karon

Előadó: *dr. Boda Márta* kari főigazgató

Javaslat a Dugonics tér 13. sz. alatti épület hasznosítására

Előadó: *dr. Tráser Ferenc* gazdasági és műszaki főigazgató

Javaslat Óvodapedagógus alapképzési szak indítására a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Karon

Előadó: *dr. Galambos Lajos* kari főigazgató

Javaslat a „Szegedi Tudományegyetem hallgatói által fizetendő díjakról és térítésekről, valamint a részükre nyújtható egyéb támogatásokról” szóló szabályzat 26. § (3) pontjának módosítására

Előadó: *Döbör András* EHÖK-elnök

Javaslat a Szegedi Tudományegyetem Polgári Védelmi Szabályzata elfogadására (A Szabályzat a Rectori Hivatalban megtekinthető).

Előadó: *dr. Merényi Mária* mb. egyetemi főtitkár

Javaslat a Szegedi Tudományegyetem Sugárvédelmi Szabályzata elfogadására (A Szabályzat a Rectori Hivatalban megtekinthető.)

Előadó: *dr. Merényi Mária* mb. egyetemi főtitkár

Bejelentések

Kérdések – válaszok

* * * * *

Személyi javaslat az Egyetemi Tanács 2002. november 25. ülésére

Tanszékvezetői megbízások meghosszabbítása

Általános Orvostudományi Kar

Kari Tanácsai szavazat

		igen	nem	tart.
1. <i>dr. Fazekas András</i> egyetemi tanár	2003.jan.1—2006.aug.1.	28	0	0
2. <i>dr. Kocsis-Savanya Gábor</i> egyetemi docens	2003.jan.1—2007.dec.31.	27	1	0
3. <i>dr. Gorzó István</i> egyetemi docens	2003.jan.1—2007.dec.31.	27	1	0
4. <i>dr. Sonkodi István</i> egyetemi docens	2003.jan.1—2004.nov.27.	28	0	0

Egyetemi docensi kinevezés tanszékvezetői megbízással

Általános Orvostudományi Kar

5. <i>dr. Somfai Attila</i> oszt. vez. főorvos	2003.jan.1—2007.dec.31.	28	0	0
6. <i>dr. Balogh Ádám</i> egyetemi tanár	2003.júl.1—2004.jún.19.	25	4	0
7. <i>dr. Boros Mihály</i> egyetemi tanár	2003.júl.1—2008.jún.30.	27	2	0
8. <i>dr. Dux László</i> egyetemi tanár	2003.júl.1—2008.jún.30.	29	0	0

9. dr. Hantos Zoltán egyetemi tanár	2003.júl.1—2008.jún.30.	28	1	0
10.dr. Horváth Andrea Rita egyetemi tanár	2003.júl.1—2008.jún.30.	28	1	0
11.dr. Janka Zoltán egyetemi tanár	2003.júl.1—2008.jún.30.	29	0	0
12. dr.Kolozsvári Lajos egyetemi tanár	2003.júl.1—2008.jún.30.	29	0	0
13. dr. Mihály András egyetemi tanár	2003.júl.1—2008.jún.30.	29	0	0
14. dr. Mikó Tivadar egyetemi tanár	2003.júl.1—2008.jún.30.	29	0	0
15. dr.Nagymajtényi László egyetemi tanár	2003.júl.1—2008.jún.30.	26	3	0
16. dr. Vécsei László egyetemi tanár	2003.júl.1—2008.jún.30.	29	0	0

* * * * *

Tisztelt Főtitkár Asszony!

A Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Hallgatói Önkormányzat Elnöksége nevében kérem, hogy az Egyetemi Tanács november 25. ülésén az alábbi módosító indítványt napirendre venni szíveskedjen.

Az SZTE EHÖK Elnöksége módosítani javasolja a „Szegedi Tudományegyetem hallgatói által fizetendő díjakról és térítésekről, valamint a részükre nyújtható egyéb támogatásokról” szülő szabályzat 26. § (3) pontját.

Az eredeti szöveg:

(3) Az egy főre megállapítható kollégiumi térítési díj a) pontban meghatározott elemének összege az éves hallgatói normatíva 5%-a.

A módosításra javasolt szöveg:

(3) Az egy főre megállapítható kollégiumi térítési díj a) pontban meghatározott elemének összege az éves hallgatói normatíva legfeljebb 5%-a.

Döbör András
SZTE EHÖK elnök

Az Egyetemi Tanács a javaslatot hosszas vita után, szótöbbséggel támogatta.

* * * * *

Az MTA Szegedi Területi Bizottsága Elnökségének új tagjai 2002—2005.

Elnök: **Telegdy Gyula**, az MTA r. tagja, SZTE Kórélettani Intézet

Alelnökök: **Dékány Imre**, az MTA lev. tagja, SZTE Kolloidkémiai Tanszék

Hatvani László, az MTA lev. tagja

Ormos Pál, az MTA lev. tagja, MTA SZBK Biofizikai Intézet

Papp Gyula, az MTA r. tagja, SZTE Pharmacologia Intézet

Titkár: **Kiss Tamás**, tszv. egyetemi tanár, SZTE Szervetlen és Analitikai Intézet

* * * * *

A Szegedi Akadémiai Bizottság már megvalósította a város törekvéseit, mert valójában régióközpont. A SZAB nem csupán a délföldi, hanem a szomszéd országok magyarjainak is tudományos központja, ahol mindenkit szívesen látnak, ha érdeklődik az itt folyó tudományos kutatások iránt, jelentette ki **prof. dr. Telegdy Gyula** akadémikus, az intézmény elnöke. Az orvosprofesszort november végén választották újra elnökké, miután a korábbi időben három cikluson keresztül már irányította a SZAB munkáját. Telegdy akadémikus szeretné olyan nyitottá tenni a SZAB intézményét, amennyire lehet, mert véleménye szerint tarthatatlan állapot, hogy egyetemisták-főiskolások ezrei élnek és tanulnak egy olyan városban, amelyben azok közül is sokan dolgoznak, akik esetleg tankönyveiket írták, mindezt azonban anélkül teszi mindkét fél, hogy tudna a másiktól. A professzor az információ-áramlás szabadságáért szeretné mielőbb megnyitni a Szegedi Akadémiai Bizottság internetes honlapját is.

* * * * *

Miskolczi Dezső, a modern magyar neurológia alapjainak megteremtője

dr. Pásztor Emil, Országos Idegsebészeti Tudományos Intézet

Elnök Úr! Hölgyeim és Uraim!

A XX. századi magyar szellemi élet kiemelkedő, nagy egyénisége volt Miskolczi Dezső, aki tudományos munkásságával hazai és széles körű nemzetközi elismerést szerzett. Elméleti kutatásaival, klinikai és tudományos szervező munkájával megteremtette a modern neurológia alapjait hazánkban. Tudománypolitikai és tudományszervezési tevékenységével a Trianonban elszakított erdélyi magyarság mindmáig élő magyar nyelvű egyetemi oktatásának megmentője, az ottani magyar kultúra és nyelv hűséges ápolója volt. Segítőképző magatartása, a rászorultak felé történő áldozatos odafordulása egy szerető és melegszívű egyéniséget tükrözött, aki nyugodt, boldog és megelégedett életet élt és annak példáját igyekezett átadni barátainak, munkatársainak, a fiataloknak.

1894 augusztus 12-én született Baján. Harmadéves medikus volt, amikor Schaffer Károly (1864—1939) a nemzetközi hírű neurológus és agykutató meghívta őt Agyszövetani Intézetébe. Az I. Világháborús kötelező katonai szolgálata miatt csak 1919-ben tudta megszerezni orvosi diplomáját. Ezt követően alorvosként két évet a Székesfővárosi Erzsébet Szegényházi Kórházban dolgozott.

Tudományszervezési tevékenysége

Teljesen jogos az a feltételezésünk, hogy a későbbi színvonalas klinikai munka érdekében és annak megalapozásához Miskolczi dr. tudatosan választotta karrierje elején a tudományos kutatást. Az Agyszövetani Intézetben elért tudományos eredményei alapozták meg Rockefeller ösztöndíját, amellyel az 1924—25 egyetemi tanévet a Nobel-díjas Santiago Ramon y Cajal (1852—1934)¹ Agykutató Intézetében tölthette Madridban. Cajaltól a konkrét kutatási munkán túl általános tudományfilozófiai tapasztalatokat is szerzett. Cajalnak a “Tudományos kutatásra vezérlő kalauz” c. munkája (amely akadémiai székfoglalója volt) Miskolczi számára is egyik legfontosabb vezérfonal volt, amelyben a tudományos kutatómunka legfontosabb elvi tételeit tanulhatta meg és amely egyben gyakorlati tanácsokkal szolgált minden fiatal kutatónak.

1925-ben Schaffer Károlyt tanszékvezető professzori kinevezésével az agyszövetani kutatás is a klinikára került, így Miskolczi, Madridból visszatérve, az Idegkinikán folytathatta most már klinikummal kiegészült tudományos és betegellátó munkáját. 1929-ben egyetemi magántanári képesítést nyert.

¹ Ramon y Cajal spanyol agykutató a Nobel-díjat 1906-ban kapta az agyi struktúrák szerkezetének szövettani kutatásáért. A Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagjául választották. “A tudományos kutatásra vezérlő kalauz” magyarul is megjelent Salamon Henrik fordításában (Novák Henrik és Tsa. Kiadó, Budapest, 1932).

Az 1910—1920-as években a nemzetközi neurológiai kutatások középpontjában az intracraniális patológiás elváltozások lokalizációjának képi megjelenítése volt. 1918-ban és 1919-ben a Walter Dandy (1886—1946) által bevezetett VG (ventriculographia) és PEG (pneumoencephalographia), valamint az 1927-ben az. Egaz Moniz (1874—1955) feltalálta angiographia (AG) 50 éven keresztül, az 1970-es évekig, a komputeres tomográf (CT) megjelenéséig jelentette az intracraniális lokális diagnosztika vizsgálómódszereit. Miskolczi professzor azonnal értékelte ezen vizsgálatok fontosságát és úgy fejlesztette klinikáját, hogy megfelelő anyagi és szellemi kapacitás álljon rendelkezésre ezen diagnosztikus vizsgálatok kivitelezéséhez. 1924-ben németül is megjelent dolgozatában a gyermekek agykamrája punkciójának technikáját ismertette² amely az agyvíz elvezetését vagy VG kivitelezését tette lehetővé. A világon nem túlsok helyen végeztek akkor még hasonló modern vizsgálóeljárást.

A budapesti és a madridi Agykutató Intézetekben végzett munka azok jelentőségét teljesen nyilvánvalóvá és egyértelművé tette Miskolczi Dezső számára. Ezért az 1930. évi szegedi tanszékvezetői kinevezése után azonnal kérvényezte a minisztertől, hogy a klinika szövettani laboratóriumát Agykutató Intézetté szervezzék át. A Szent-Györgyi Albert (1893—1986) elnöksége alatt működő Természettudományi Kutatási Bizottság támogatásával még ugyanazon évben miniszteri rendelettel hozták létre az Agykutató Intézetet. Miskolczi prof., tudva a neurológia további fejlődési irányát, az Intézet hisztopatológiai munkáját kémiai kutatásokkal bővítette.

1940-ben a M. Kir. Ferenc József Tudományegyetem Kolozsvárra történt visszaköltözésével Miskolczi professzort nevezték ki a kolozsvári Ideg- és Elmeklinika Igazgatójának. 1945-ben Erdély elvesztésével a kolozsvári Egyetem orvosi fakultását Marosvásárhelyre tették át, az Idegklinika igazgatója Miskolczi professzor lett, de az Agykutató Intézet régi keretei között nem működhetett. Viszont itt is eredményes kutatómunkát tudtak végezni, amelynek elismeréseként a Román Tudományos Akadémia 1955-ben Marosvásárhely tudományos kutató központot létesített Miskolczi Dezső professzor vezetésével. Ezzel a magyar nyelvű orvosegyetemen ismét létrejött az agykutató központ.

A tények igazolják, hogy, Miskolczi prof.-nak, bármelyik új pozíciójában szinte első dolga volt a kutató intézet megszervezése. Világos példáját adta annak, hogy a klinikai tudományt, a betegellátást magas szinten fejleszteni csak az alaptudományi kutatással együtt lehet. Ezzel generációknak adott példát és megteremtette a modern neurológia alapjait hazánkban.

1964-ben az Orvostovábbképző Intézet meghívására a neurológiai tanszéket elfogadta és 24 évi távollét után hazatért. Az akkor 70 éves orvostanár még további öt évig nagyon aktív tagja volt a magyar Ideg- Elmegyógyászok Társaságának.

Tudományos működése és oktatói munkássága

A XX. század első évtizedeiben zajlott az idegrendszer kutatásának egyik legjelentősebb szakmai vitája: a neuron-tan vitája. A két ellentétes álláspont vezéralakja Camillo Golgi (1843—1926) és Ramon y Cajal, akik vitájukat még a Nobel-díjuk átvételekor is folytatták.³ Cajal és táborá azt az álláspontot képviselte, hogy a neuron (az idegsejt) sejttel és nyulványokkal rendelkező, fejlődéstanilag és anatómiailag is önálló egység, amely ingerületét egy vagy több, szintén önálló sejtnak adja át. Viszont Golgi és követői szerint az idegrendszer egy összefüggő hálózatot képez, egy megszakítás nélküli struktúra.. Ebben a rendkívül fontos munkában vett részt Miskolczi Dezső is Cajal oldalán és a győzelem az övék lett. Miskolczi 1925-ben megjelent dolgozatai az elsődleges és a transzneuronalis degeneráció módszerét alkalmazva támogatják a neuron-tant.

Egyik munkájában a struktúra és a funkció szoros összefüggésének elvét fejt ki és azt igyekszik bizonyítani, hogy a magasabb rendű állatokban a szimmetrikus felépítettség mellett a tökéletes locomotiot a pályák kereszteződése teszi lehetővé. A . szegedi tanszék elfoglalásának idején megjelent közlemények, mint pl. „Az ideges reszketés kezelése”, „Van-e lucidum intervallum?”, „Veseműködés és idegrendszer”, „A gerincvelő daganatok felismerése”, „A körülírt nagygyi sorvadás felismerése”.

² Orvosi Hetilap 1924, 44, 1. és Monatschr.f. Kinderheilk. Leipzig, 1924, 29, 141,

³ Golgi és Cajal együtt és megosztva kapta a Nobel-díjat 1906-ban idegrendszeri kutatásaikért.

Agy szövettani kutatásaik mellett fontos és ma is alkalmazott szövettani festési módszereket dolgoztak ki.

XIII. évfolyam 9. szám

Ez utóbbi közlemények klinikai adataihoz az akkor legmodernebb diagnosztikus vizsgálatokat kellett alkalmaznia.

Miskolczi klinikai és agyszövetani munkásságának jelentős területe volt a heredodegeneratív betegségek kutatása. Tanulmányokat ír a különböző lipoidosisokról, foglalkozik a Niemann-Pick, a Tay-Sachs-Schaffer és a Hand-Schüller-Christian betegséggel.

Szegedi egyetemi tanársága alatt folytatott kutatásaiban jelentős az öregkor agyi elváltozásainak vizsgálata, valamint a kisagy finomabb szerkezetének további kísérletes kutatása. A schizophrenia mai modern neurobiológiai kutatása még mindig számon tartja a Miskolczi által leírtakat, a humán neoformációk histológiai eltéréseiről. Ugyanakkor már a kolozsvári és marosvásárhelyi periódusra esik az endokrinológiai betegségek iránti érdeklődése: „A bőrfestenyetztség zavara és a hypophysisdaganat” (amely a *Wien. Z. Nervenheilk.* 1948, 1:415. is megjelent), „A növés zavarai”, „A hypophysis betegségei”, „A hypothalamus kórtana”.

Nemzetközileg is nagy feltűnést keltettek a szúnyogencephalitisre és a kísérletes allergiás encephalitisre vonatkozó munkái. Talán az encephalitissel való foglalkozás indította el a nyúlön végzett kísérletes allergiás encephalitis kutatást, amely már erdélyi munkásságának utolsó éveire esett és amely az allergia-immunológia irányába vitte a kutató elmét. Ez is azt igazolja, hogy Miskolczi professzor mennyire a kutatások élvonalában tevékenykedett és mennyire tisztán látta az idegtudományok fejlődésének irányait.

Miskolczi professzor korszerű neurológiai szemléletét igazolta az idegsebészet iránti állandó érdeklődése is. Szegedi neurológiai klinikája támogatásával, saját munkatársának (Környey István adjunktusnak) megteremtse a lehetőséget idegsebészeti műtétek végzéséhez Vidakovits Kamilló (1879—1967) sebészeti klinikáján. Ilyen irányú határozott munkássága Kolozsvárott vált teljessé, amikor megszervezte Európa negyedik önálló idegsebészeti osztályát az egyetemen Környey István vezetésével. Az idegsebészeti szakma iránti vonzalma és szeretete Marosvásárhelyt is megnyilvánult és nemcsak az idegsebészeti osztály újra szervezésében, de munkatársaival olyan közleményeknek is társszerzője volt, mint: „Az „a frigore” arcidegbénulás műtéti kezelése”. „A hypaesthesia n. acustici arachnitiszes eredetű formáinak idegsebészeti kezelése”, „Tapasztalataink a glomus caroticum kiirtásával kapcsolatosan dystrophia musculorum progressiva esetén”, „Tratamentul lombosciatici de origine discopatic cu hidrocortison administrat intrarahidian”.

Az idegrendszeren végzett morfológiai és fiziológiai alapkutatásainak elismeréseként, valamint az ideg és elmeorvoslás tudományaiban elért eredményeit méltányolva 1939-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező⁴, 1946-ban pedig rendes tagjának⁵ választotta meg. A Román Tudományos Akadémia 1955-ben rendes, majd tiszteletbeli tagjává választotta.

39 éven keresztül működött mint egyetemi tanár (1930—1969) a szegedi-, a kolozsvári-, a marosvásárhelyi egyetemek, valamint a budapesti Orvostovábbképző Intézet neurológiai tanszékein. Tantermi előadásait sokan és élvezettel látogatták. Elmekörtani előadásai egyetemi jegyzetként jelentek meg 1953-ban. A több mint 500 oldalas, Csiky Kálmánnal együtt szerkesztett Idegkörtan című munkája mint tankönyv került kiadásra 1958-ban bukaresti kiadónál. Hazájába való visszatérése után Orvostovábbképző Intézeti munkatársaival szerkesztette „A bel- és ideggyógyászat határterületi kérdései” című monográfiát, amely 1968-ban a Medicina Kiadónál, majd németül is megjelent. A betöltött négy tanszék mellett további meghívásokat kapott egyetemi tanszék vezetésére: előbb 1936-ban, majd 1946-ban ismételtén a budapesti egyetem Ideg- és Elmeklinikájára, 1955-ben pedig a debreceni egyetemre. Előbbi két esetben a magyar miniszterium nem engedélyezte a meghívás elfogadását, mert fontosabbnak tartotta, ha munkássága Szegeden, illetve Marosvásárhelyt folytatódik, utóbbiban pedig Ő mondott nemet, mert nem akart volt együttműködő kollégájának és barátjának. az állásából elmozdított Sántha Kálmánnak a tanszékét elfoglalni. 1934-ben a berlini Kaiser Wilhelm-Institut für Hirnforschung-ba hívták meg vendégtanárként az egyik osztály vezetésére, de Ő ezt nem fogadta el.

Több magyar, román és nemzetközi tudományos folyóiratnak volt szerkesztőbizottsági tagja, több nemzetközi társaság levelező, ill. tiszteleti tagja.

⁴ Székfoglaló előadása: A neuron-elmélet kórtani megvilágításban.

⁵ Az MTA rendes tagsági székfoglalóját 1948-ban Környey István olvasta fel, mivel akadályoztatva volt hazautazása Marosvásárhelyről.

Kittüntetései: Balassa János-émlékérem (1948), Munka Érdemrend (román, 1954, 1955, 1956), „A haza felszabadulásának 20. évfordulója” érdemrend (román, 1964), Román Szocialista Köztársaság Csillaga érdemrend (1964), Munka Érdemrend arany fokozat (1967, 1969), Semmelweis Ignác-émlékérem (1969) Állami díj (1973), Magyar Népköztársaság Zászlórendje (1974).

Bölcs döntések a nehéz időkben

Miskolczi professzor politikai bölcsességének, hazaszeretetének jobb megértéséhez ismernünk kell a II. Világháború utolsó éveinek Erdély területi történéseit. Az 1944—1945-ös politikai események ismertetését a valósághoz leghűebben dr. Csögör Lajostól⁶ kaphattuk, aki szemtanuja volt az eseményeknek.

A politikailag legnehezebb időszakban, az 1944—1945 egyetemi tapévre Miskolczi Dezső professzort választották rektornak a kolozsvári magyarnyelvű Egyetemen. 1944 nyarán a szovjet hadsereg már Románia határáig nyomult előre. A román kormány 1944 augusztus 23-án szovjet-román fegyverszüneti egyezményt kötött. 1944 szeptember elején az Erdélyi Magyar Tanács írásban kért a Bolyai Egyetem rektorát, hogy a hivatalos állami intézkedéssel szálljon szembe, az egyetemet ne költöztessék el Nyugatra: „...kérik, hogy az Egyetem még ellenséges megszállás esetén se hagyja el Kolozsvárt, mert Erdély magyarságának szüksége van arra a kulturális tökére, melyet az egyetem képvisel”. Az Egyetemi Tanács Miskolczi Dezső rektorral és Hajnal Imre orvoskari dékánnal az élén 1944 szeptember 15-i ülésének határozatát így zárta: „Tisztában van azzal (t.i. a Tanács), hogy a maradás az egyetemre nézve személyileg is kockázattal jár, de a maga részéről készséggel vállalja ezt a kockázatot tudva, hogy itt maradva fokozottabban tehet hivatásának eleget.”

A szovjet hadsereg 1944 október 11-én vonult be Kolozsvárra azzal a városparancsnoki rendelettel, hogy minden intézmény a korábbi tevékenységének megfelelően folytassa munkáját. A Kolozsvári Magyar Egyetemen a tanítás december elsejével megindult. Észak-Erdély területére átmeneti demokratikus magyar közigazgatást szerveztek, de ennek 1945 március 6-án vége lett a román közigazgatás Észak-Erdélybe való bevonulásával (Sztálin-Groza egyezmény). Ezzel az egész politikai helyzet megváltozott, ami az egyetemi életre is káros és majdnem végzetes hatással volt. A korábban Nagyszebenbe telepített I. Ferdinánd királyról elnevezett Román Egyetem azonnal vissza akart térni, ami akkor nem sikerült, de amit az új román miniszterium 1945 május 29-i törvényével el is rendelt. A magyar nyelvű oktatást a román hivatalos szervek nem tudták megszüntetni (hiszen korábban az oroszok engedélyezték) de, hogy mégis csapást mérjenek a magyar egyetemre, annak folytonosságát nem vették tudomásul és csak „új magyar nyelvű egyetemenként” engedélyezték tovább a tanítást. Az egyetem épületeit elvették, a tanszékeket áttelepítették, az orvos-gyógyszerészeti kart pedig, amely szervezetében és szakmai színvonalában a legerősebb volt, Kolozsvárról Marosvásárhelyre telepítették.

A kolozsvári magyar Bolyai Egyetem meg tudta őrizni önállóságát 1959-ig, miután a románnal összeolvadva Babes-Bolyai Egyetemmé vált. A magyar nyelvű oktatás megmaradt, de lehetőségei egyre szűkültek.

Ma visszagondolva az akkor történetekre, nem tudunk elég hálásak lenni Miskolczi Dezső professzornak azokért a tetteiért, amikkel a romániai magyar értelmiség neveléséért, az erdélyi magyarság életben maradásáért harcolt, és eredményesen harcolt, a különösen nehéz megpróbáltatások éveiben.

Szellemiségének mai kihatásai

Példamutató helytállása a magyar ügyért, a magyar nyelvű egyetemi oktatás folyamatosságának biztosításáért és ezzel az erdélyi magyar értelmiség életbemaradásáért és további fejlődéséért minden tiszteletet megérdemel. Az embereket lelkesíteni tudta a szakma vagy a társadalom fontosabb

⁶ Dr. Csögör Lajos, aki a Bolyai, majd a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem rektora volt és akit a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem honoris causa doktori címmel tüntetett ki 1994-ben tartott előadást Miskolczi Dezső és a Bolyai Egyetem címmel. Az előadás szövege megjelent az Emlékezés Dr. Miskolczi Dezső professzorra címu kiadványban (Szerk.: Obál Ferenc és Vécsei László, Szeged, 1994)

XIII. évfolyam 9. szám

céljainak eléréseért. Mskolczy Dezső sohasem dirigált, nem utasított, csak tette, amit szükségesnek tartott, példát mutatott, és azzal mozgósított. Siereinek az volt a titka, hogy önzetlenül a közösséget szolgálta, és másokat is mozgósítani tudott önkéntes szerepvállalásra. Tariska István (1913—1989) az Orvosi Hetilap 1979 évi 8. számában írt emlékezésében ezeket írja: „Aligha tudnék elképzelni is ennyire agressziótól mentes, okos emberi jóságot, aki mégis ilyen tudományos vezetői magaslatra ért fel, mint ő volt, aki mindig a példamutatással serkentett, alkotott és fegyelmezett. Úgy elemezte az emberi jelenséget, hogy mindig a jó oldala felől közelítette meg.”

Másokkal szemben mindig udvarias volt, az emberek személyi jogait tisztelte.

Különös gyengédséggel és szeretettel fordult a fiatalok felé, nemcsak tanította, nevelte is őket. Meleg baráti kapcsolat alakult ki közöttünk és ma is felejthetetlenek számunkra azok az órák, amelyeket társaságában tölthettünk. A mi lakásunkban, vagy a nála töltött órák lelki felüdülést jelentettek, minden alkalommal valamivel gazdagabbak lettünk. Tanácsai javunkat szolgálták, akár klinikai munkámat vagy a tudományos kutatást, akár a mindennapi élet vagy az intézetvezetés nehézségeinek megoldására vonatkoztak. Azt hiszem, Ő is érezte tiszteletteljes szeretetünket és megbecsülésünket, amire meleg érzéssel reagált. Édesapámmal volt egyidős.

Szerette a zenét és abban elméletileg is felkészült volt, a gyakorlatban pedig barátai sokszor élvezték gitárjátékát.

Miskolczy Dezső életének 85. évében, 1978. december 31-én hunyt el.

* * * * *

❖ SZOTE hírek ❖ SZOTE hírek ❖ SZOTE hírek ❖

A Magyar Tudomány Napja nyitó rendezvényén, november 4-én adták át a 2002. évi Bruckner Győző díjat dr. Stájer Géza egyetemi tanárnak (Szegei Tudományegyetem, Gyógyszerkémiai Intézet). A Richter Gedeon Vegyészeti Gyár RT és a Magyar Tudományos Akadémia által alapított díj kuratóriumának indoklása szerint, az elismerést Stájer professzor a heterociklusos kémia területén több évtizedes kutatómunkával elért eredményeiért kapta. A rangos kémiai díjat dr. Bogsch Erik vezérigazgató és dr. Görög Sándor akadémikus adta át.

dr. Erős István tanszékvezető egyetemi tanár, augusztus 20-án a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetését vette át.

dr. Fülöp Ferenc tanszékvezető egyetemi tanár Charles Simonyi Kutatói Ösztöndíjat nyerte el. Átvételére 2002. október 14-én került sor.

prof. dr. Túri Sándor tanszékvezető egyetemi tanárt, (Gyermekgyógyászati Klinika igazgatója) a Magyar Nephrológiai Társaság elnökének választották.

✠ ✠ ✠

XVII. ülését tartotta a PETRI TANÍTVÁNYOK BARÁTI KÖRE

Az ülésen dr. Kovács Gábor és dr. Gervain Mihály elnököltek. Tudományos szakmai előadást tartott dr. Farkas Gyula, dr. Vécsei Béla, dr. Oláh Tibor és dr. Bogáts Gábor.

Hagyományos emlékező előadást tartott prof. dr. Baradnay Gyula: Így láttuk, hallottuk...

A Petri Tanítványok Baráti Körének résztvevői előtt levetítették dr. Németh András: Ad astra c. filmjét is.

✠ ✠ ✠

Ülést tartott a SZAB Egészségtudomány-történeti Munkabizottsága

2002. november 14-én 16 órakor ülést tartott a SZAB (Somogyi u. 7.) 110 sz. helyiségében az Orvostudományi Szakbizottság Egészségtudomány-történeti Munkabizottsága. Elsőként megemlékező előadás hangzott el abból az alkalomból, hogy 130 évvel ezelőtt, 1872. november 11-én első előadási nappal nyílt meg a kolozsvári egyetem. A megemlékező előadást *dr. Minker Emil* tartotta. Az előadáshoz hozzájárultak: *dr. Simon Miklós*, *dr. Kovács Gábor*, *dr. Ruszoly József*, *dr. Vass Zoltán*, *dr. Zallár Andor* és *dr. Telegdy Gyula*. A tárgysorozat második pontjaként *dr. Fazekas Tamás* egyetemi magántanár adott rövid tájékoztatót a belklinika történetéről szóló könyv előkészületeiről.

dr. Novák István hallgatói Pályadíj

A Gyógyszertudományi Kar 1999/2000. tanévben egy magát megnevezni nem kívánó személy megbízásából néhai *dr. Novák István*, az egyetem volt professzorának, a Farmakognóziai Intézet egykori igazgatójának emlékére pályadíjat írt ki gyógyszerész hallgatók és kezdő szakemberek részére. Az Alapítvány a gyógynövények és természetes anyagok iránt érdeklődő, velük kapcsolatban sikeres tevékenységet folytató fiatalok jutalmazására, támogatására és inspirálására szolgál. Az Alapítvány annak a szellemiségnek a továbbvitelét öregbíti, amely korábban is meghatározta az Intézet és azt – már a 60-as években – a hatóanyagok izolálása területén a legjelentősebb hazai központtá fejlesztette. A felajánlott összegből évenként egy alkalommal 3 hallgató részesülhet. A pályázat feltétele farmakognózia tárgykörből készített dolgozat.

2002/2003-as tanévre a *dr. Novák István hallgatói Pályadíjat Bokor Dóra*: „Uncaria fajok kémiaja és farmakológiája”,

dr. Czizle Szilvia: „A közönséges jezsámen hatóanyagainak jellemzése”,

Csupor Dezső: „Az *Euphorbia platyphyllos* diterpénjeinek izolálása, szerkezetvizsgálata és farmakológiai értékelése,

Engi Zita: „Antioxidáns növények és tartalomanyagaik” című pályamunkával nyerték el.

Medicillin Kupa (Kispályás labdarúgás)

Befejeződött a 3 fordulós Medicillin Kupa kispályás labdarúgó torna. Az első helyet a norvégokkal megerősített ÁOK II. évfolyam szerezte meg (*Zádori Dénes*, *Pásztor Gyula*, *Rényi Tamás*, *Varjas Sándor*, *Róna Szilárd*, *John Magne Hoseth*, *Thomas Sortland*, *Tóth Illés*).

További sorrend:

- II. ÁOK IV.évf.
- III. GYTK
- IV. ÁOK I.évf.
- V. ÁOK V.évf.
- VI. ÁOK III.évf.

Immár hatodik alkalommal, november 29-én átadták a *TEVA-díjakat* a legeredményesebb diákoknak.

A négy orvosi egyetemről érkeztek azok a felsőbb évfolyamos orvos-, fogorvos- és gyógyszerészhallgató, akik Budapesten az Olof Palme-házban mérték össze tudásukat. Egy tesztet kellett készíteniük, amelyen összesen 30 szakmai kérdés szerepelt.

XIII. évfolyam 9. szám

200 ezer Ft-ot nyertek: Parragh György, Koncz István (SZTE ÁOK), Zádori Péter és László Dániel.

120 ezer Ft-ot nyert: bencsik Péter (SZTE ÁOK), Kőhidi Csaba (SZTE ÁOK), Bajcsi Dóra (SZTE ÁOK), Wiczner Roland (SZTE ÁOK), Cserepes Ildikó, Márton József, Gyevnár Zsuzsanna, Cserepes Barbara, Kovács Ágnes és Tamás Andrea.

Külön öröm, hogy a 14 díjazott között 5 szegedi hallgató van (a versenyen egyenlő arányban vettek részt a négy egyetemről).

Koncz István, V. évf. ÁOK

Magyar oktatókat várnak Mozambikban

Magyar egyetemi oktatókat is várnak a Maputóban (Mozambik) hamarosan nyíló, új magánegyetemre. Az Oktatási Minisztérium Felsőoktatási Pályázatok és Programok Főosztályának főosztályvezető-helyettese, dr. Takács Jánosné 2002. november 22-én kelt levelében azzal a kéréssel fordult a Szegedi Tudományegyetem rektorához, dr. Mészáros Rezsőhöz, hogy a Magyar Köztársaság Mozambikba is akkreditált pretóriai nagykövetsége, a Külügyminisztérium és az Oktatási Minisztérium útján segítséget kért az állam fővárosában, Maputóban hamarosan megnyíló magánegyetem (ESM, Estudos Superiores de Mocambique, Lda.) oktatói állományának kialakításához. Ebben az OM számít az SZTE segítségére is. Az új egyetem magyar előadókat is keres az alábbi tudományterületekre: Environment energeeing; Industrial energeeing and management; Electronic and computers energeeing; Telecommunications and informatics energeeing; Civil energeeing; Ceramics and glass energeeing; Economy and management; Architecture; Human resources management; Sociology; Law. Az érdeklődő oktatók információért közvetlenül Alvaro Massinga elnökhöz fordulhatnak, és önéletrajzukat is neki címezve kell eljuttatniuk a következő címre: Alvaro Massinga Rua Joaquim Lapa, Nr. 192, 4 P.O. Box 2050, Maputo, Mozambik. Tel.: (258) (1) 323—440, 325—402, 430—757, 322—147. Fax: (258) (1) 325—525, 322—905.

Jövőre 32%-kal több jut az oktatási tárcának

November 13-án délelőtt a budapesti Professzorok Házában plenáris ülést tartott a Magyar Rektori Konferencia. A tanácsülésen az Oktatási Minisztérium képviselőjében részt vett Magyar Bálint oktatási miniszter, Stark Antal gazdasági helyettes államtitkár és Mang Béla, a felsőoktatási és tudományos ügyek helyettes államtitkára. Magyar Bálint oktatási miniszter az OM 2003-ra tervezett költségvetéséről és annak elosztásáról tartott ismertetőt.

A miniszter elmondta, hogy örömteli és egyben nehéz költségvetés a 2003. évi. A fejlesztési források ugyanis a 9 Mrd forintot nem haladják meg, ami 2 Mrd forinttal kevesebb az előző évinél. Ugyanakkor a 2003. év már az EU-csatlakozás jegyében kell, hogy elteljen. 2004-ben várhatóan számos EU-forrás nyílik majd meg ugyanis az intézmények számára. Az EU-pályázatok előkészítésére (az ún. fejezeti programokon belül) azonban jövőre közel 1 Mrd forintnyi támogatási pénzt különít el a minisztérium. A miniszter és munkatársai a jövő évi oktatási költségvetés legfőbb erényének azt tartják — és ezzel a rektorok is egyetértettek —, hogy az idei 50%-os béremelés felsőoktatásra jutó részének fedezetét jövőre teljes egészében a költségvetés állja. Magyar Bálint szerint a felsőoktatás egyfajta határhoz ért: a hallgatói létszám tetőzik, stabilizálódnak az integrált intézmények, ezért végre lehetőség nyílik a középtávú tervezésre is. Ennek éppen ideje, mert az EU által kiemelten támogatott regionális tudásközpontok fejlesztése amúgy sem egy évet vesz igénybe. Az ezen belüli K+F és kampuszfejlesztésre várhatóan évi 10 Mrd forint nagyságrendű összeg áramlik majd az intézményekhez 2004-től, így összesen 20 és 25 Mrd forint közötti éves oktatási pénzzel kell megtanulni okosan gazdálkodnia az országnak. Egyébként — fogalmazott a miniszter — 2004-től jelentősen nőhet minden régió támogatottsága, mert jelentős EU-pénzeket várhatnak a vidéki felsőoktatási intézmények. Az EU-támogatásban kevésbé részesülő budapesti intézményekre (hiszen

regionális tudásközpontokról elsősorban vidéken beszélhetünk) az OM saját forrásaiból jut majd több. *A minisztérium mindenesetre abban érdekelt, hogy forrásmaradvány ne keletkezzen (úgy, mint például az idén a kutatásra fordítható összegből).* Stark Antal helyettes-államtitkár részletesen ismertette a minisztérium költségvetési irányzásait: eszerint 2003-ban az OM összköltségvetése 272,9 Mrd forint, amely 32%-kal magasabb, mint az idei összeg (a béremelési költségeket levonva is 10%-kal több). Összességében 2003-ban 46%-kal emelkedik az oktatásra fordított kiadások összege (a kultúrára jutó arány ezzel szemben például csak 17%). A jövő évi kutatási előirányzat 12,7%-kal nő, tekintve az összes tárca és az MTA kutatási finanszírozását. Stark Antal elmondta: a felsőoktatásra 40%-kal több pénz jut jövőre, mint idén, összesen 186 Mrd forint. Ez az összeg a következőképpen oszlik meg: 49,6% jut az intézmények működtetésére, a maradék pedig az ún. fejezeti programokra (informatika, tankönyv és szakkönyvtámogatás, EU-pályázati előkészítés, beruházás és felújítás (14,1 Mrd, ez 16%-kal alacsonyabb összeg, mint az idei, a kiemelt beruházások szinten maradnak). Az intézményi működtetésre jutó közel 90 Mrd forint 35%-a a béremelést fedezi (kivéve az OEP-től származó mintegy 15%-nyi bértömeget), 5% jut a hallgatókra (70 ezer helyett mintegy 90.000 Ft/év) és a doktoranduszok is „gazdagodnak”: januártól 79.200 Ft-ra nő a havi ösztöndíj összege. A közoktatási bérnövekmények finanszírozására az önkormányzatokhoz jövőre 465 Mrd forint normatív támogatás kerül, amely viszont nem fedezi teljes mértékben az idei béremelést, azt a helyi bevétel-többletből (pl. a súlyadó önkormányzatoknál maradó része) kell átcsoportosítani. 2003-ban — a pályázat már kiírásra került — informatikai fejlesztési támogatási program indul, amelyre több mint 1 Mrd forint jut majd. A miniszter kérdésre reagálva elmondta még, hogy az OM tervei között szerepel az innováció támogatása, a PhD helyek számának növelése és egy Nemzeti K+F Pályázó Ügynökség létrehozása, tudva az EU-s pályázatok elkészítésének bürokratikus nehézségeit. Ez a szervezet az elképzelések szerint hatékonyan segíti majd a felsőoktatási intézmények munkáját. Almássy Kornél HÖÖK-elnök felvetette, hogy változtatni kellene a Bursa Hungarica pénzek elosztásán, illetve annak idején késéseket tapasztaltak). Ezzel kapcsolatban Mang Béla elmondta, hogy sajnos az önkormányzatok sok esetben nem fizetnek időben, Szabados Tamás, az Országgyűlés Oktatási és Tudományos Bizottságának elnöke pedig kihagyná az „útvesztőből” a megyei önkormányzati szintet, mert mint mondta, számos esetben a helyi önkormányzatok azért nem adnak több pénzt, mert a támogatás-kiegészítést a megyei önkormányzatoktól várják, azoknak viszont erre nincs megfelelő keretük. Így éppen az alapvető cél vész el: azok bíráljanak és adjanak pénzt a Bursa-ba, akik — jelesül a helyi önkormányzatok — a leginkább ismerik az adott hallgatók problémáit. A megyei szint kihagyásával a helyi szint volna kénytelen dönteni. A Magyar Rektori Konferencia ülésén egyébként szó esett a Bologna Bizottság munkájáról, a kétciklusú felsőoktatási képzés bevezetéséről, valamint a működési ügyek megtárgyalásán kívül megválasztották a Magyar Felsőoktatás Barátai Alapítvány új kuratóriumát is.

* * * * *

Megfordítható-e a trend?

A magyar oktatási rendszer kedvezőtlen tendenciáiról és azok megfordításáról tartott előadást Csapó Benő, a Szegedi Tudományegyetem tanszékvezetője az EDUCATIO 2002. kiállításon

Nemzetközi és hazai vizsgálatok, felmérések is jelzik a magyar oktatási rendszer hibáit. A PISA értékelés szerint a magyar gyermekek olvasás és szövegértése a gyenge, természettudományi és matematikai műveltsége a közepes kategóriába sorolható. Az oktatási rendszerben jelentős különbségek figyelhetők meg az egyes iskolák között, a családi háttérnek meghatározó szerepe van. A hazai felméréseknek is alátámasztják, hogy az iskola alig gyakorol hatást a gyermekek képességeinek fejlődésére. Óriási tömegű tudást sajátítanak el a diákok, de nem tudják alkalmazni, alapvető gondolkodási mechanizmusok nem alakulnak ki. A problémák megoldásának egyik sarokpontja lehet a kutatás-fejlesztésre fordított pénz és energia. Finnország jelenleg listavezető az olvasás-szövegértés színvonalában, holott néhány éve hasonlóan rossz trenddel küszködött. Megoldást jelentő oktatáspolitikai eszközök lehetnek a felvételi rendszer kereteinek átalakítása és a megfelelő

XIII. évfolyam 9. szám

szabályozó, ösztönző rendszer létrehozása. Fontos lenne a pedagógus- és tanárképzés ill. továbbképzés átalakítása, megreformálása is.

* * * * *

Saját bőrsejtek tenyésztése, transzplantációja és bőrbank létrehozása Szegeden

A Nemzeti Kutatás Fejlesztési Program 2002 keretén belül konzorciumunk támogatást nyert a fenti témában.

A konzorcium tagjai:

- Szegedi Tudományegyetem Bőrgyógyászati és Allergológiai Klinika
- MTA—SZTE kutatócsoport
- Szegedi Tudományegyetem Optikai és Kvantumelektronikai Tanszék
- Szegedi Biológiai Központ Növénybiológiai Intézet
- Trio-Lab Kft.
- Zipper Kft.

A pályázat címe: Szövegdefektust okozó bőrbetegségek patogenezisének kutatása, a kialakulásukért felelős genetikai tényezők azonosítása, új gyógyító eljárások kidolgozása és azok ipari méretű megvalósítása.

A pályázat összköltségvetése: várhatóan 300 millió Ft, ebből a kutatásra és fejlesztésre számít saját erő 130 millió Ft.

A speciális gyártólaboratórium és bőrbank létrehozásának beruházási költségei megközelítőleg 100 millió Ft.

A pályázatban a Szegedi Tudományegyetem Bőrgyógyászati és Allergológiai Klinika koordinálásával megvalósításra kerülő kutatási feladatok

A bőrt nagy kiterjedésben érintő sérülés (*égési sérülések, trauma, műtét miatti defektus*), krónikus keringési zavar (*artériás vagy vénás eredetű lábszárfekélyek*) vagy *cukorbetegség következtében kialakult fekélyek* gyakran előforduló betegségek; kezelésük direkt és indirekt költségei tetemesek. A magyarországi lakosság kb. 2—3%-át érintik. (200—300.000 lakos)

A *bőr pigmentsejtjeinek* traumás, immunológiai vagy ismeretlen eredetű *hiánya* miatt kialakult kórképek (post-traumás leukoderma vagy vitiligo) kezelése pedig a nagyfokú terápiarezisztencia miatt nem megoldott.

A projekt fő célkitűzése a bőr ezen betegségeinek kezelésére új, autológ sejtek (a beteg saját sejtjeinek) tenyésztésén alapuló kezelési eljárás bevezetése és annak biotechnológiai ipari mértékű megvalósítása. Ennek érdekében vizsgáljuk a betegségek kialakulásának okait és genetikai (mutációs) hátterét. Az alapkutatások eredményeinek tükrében DNS diagnosztikai eljárásokat fogunk kidolgozni a hajlamosító gének felismerésére, hatékonyabbá téve ezzel a kezelést.

Az alkalmazott kutatás során kifejlesztett új tenyésztési technikák pedig megalapozzák a termék ipari mértékű előállítását.

A sejtek —198 C°-on történő fagyasztásos tárolásával létrehozandó „humán bőrsejtbank” világszerte egyedülálló és hozzájárul a betegek hatékonyabb és költségkímélőbb kezeléséhez.

A Trio-Lab Kft. és a Zipper Kft. feladatai a projektben

Célunk a projektben létrejövő kutatás-fejlesztés eredményeinek hasznosítása az alábbiak szerint:

Célunk olyan rendszer megalkotása, amely az autológ humán bőr (a beteg saját bőre) létrehozásában minél teljesértékűbb. *Ilyen terméket Magyarországon nem gyártanak, külföldről történő beszerzése nehézkes és nagyon drága. Így a termék hangsúlyozottan hiánypótló a piacon.* A kutatás-fejlesztés eredményeképpen az autológ bőr tenyésztéséhez szükséges minta levétele, tárolása, szállítása, megfelelő sejtek szeparálása, tenyésztése, majd a termék visszajuttatása a terápiás helyre. Célunk hogy a hazai bőrgyógyászati osztályokon mindenki számára elérhető legyen ez a terápiás eljárás. A rendszer megfelelő működéséhez logisztikai, szaktanácsadói és képzési rendszert kell létrehozni, valamint megfelelő körülményeket a gyártáshoz és további fejlesztési feladatok megvalósításához. A projekt terápiás folyamatainak tapasztalatait a terméket felhasználó orvosok felé kommunikálni kell. El akarjuk érni, hogy a külföldi országokban is bevezessék ezt a terápiás eljárást, amelynek bőrsejttenyésztési központja Szeged marad.

Célunk az EU és USA gyógyszergyártási körülményeinek megfelelő ún. CGMP (Current Good Manufacturing Process) gyártó és tároló laboratórium felépítése és a rendszer minőségbiztosításának kidolgozása. Jelenleg ehhez a zöldmezős beruházáshoz megfelelő helyszínt és finanszírozási hátteret keresünk.

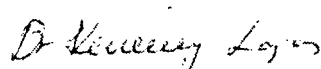
Krónikus visszatérő bőrbetegségekben szenvedő páciensek részére bőrbankot kívánunk létrehozni. Így későbbi időpontokban szükségtelen a betegekől újabb mintát venni, a meglévő folyékony nitrogénben —198 C°-on lefagyasztott bőrsejtjeiből megfelelő tenyészetet tudunk beindítani és a transzplantációhoz sejteket szolgáltatni. A lefagyasztott sejtek életképesek maradnak és genetikai koruk nem változik.

További célunk a kutatás-fejlesztéssel a hasznosítás során olyan autológ bőr létrehozása, amely nem tartalmaz állati komponenseket és minél több saját komponenst tartalmaz. (Testidegen immunogén reakciók kiküszöbölése, kilökődési ráta csökkentése stb.) Ezen tulajdonságok komoly versenyelőnyt jelentenek a nemzetközi piacon.

A kutatások során felismert mutációk detektálására szolgáló diagnosztikai kitek kifejlesztése és gyártása

A projekt kifizetése után is célunk a termék továbbfejlesztése és tökéletesítése saját erőből. A projektben dolgozó kutatók munkahelye így megmarad és hasznosítjuk a kialakított gépparkot is.

Célunk a megszerzett tudásanyag publikálása, képzéseken történő átadása, a termelési eljárás szabadalmaztatása.

prof. dr. Kemény Lajos
Konzorcium vezetője

dr. Nagy Norbert
Konzorcium gazdasági felelőse

* * * * *

Emlékképek az egyetemünk történetéből.....

A vita folytatása

A Hírlevél legutóbbi, 2002. augusztus—szeptemberi számának 17—19. oldalán közreadtuk dr. Iványi Bélának, a jogtörténet ny.r. tanárának dr. Györffy István rektorhoz 1930. március 17-én írt levelét. Ebben javasolja, hogy a Ferenc József Tudományegyetem ünnepelje meg – a vilnai egyetemhez hasonlóan – fennállásának 350. évfordulóját. A javaslat – mint láttuk – nem talált általános megértésre, sőt kemény vita alakulhatott ki ezzel kapcsolatban. Végül 1932-ben, egyetemi közgyűlésen emlékeztek meg a kolozsvári egyetem megnyitásának 60. évfordulójáról. A közgyűlést dr. Schmidt Henrik rektor nyitotta meg, és egyetlen napirendi pontja dr. Imre Sándornak, a bölcsélet-, nyelv és történettudományi kar dékánjának megemlékezése volt.

Az 1930—32-es vitával kapcsolatban annyi még fennmaradt, hogy ígérete szerint dr. Imre Sándor – az összegyűjtött levéltári dokumentumok alapján – megírja a kolozsvári egyetem 1872-es alapításának történetét.

Időközben dr. Imre Sándor 1934. július 18-án a József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem pedagógiai tanszékére távozott, s ettől kezdve szegedi és kolozsvári kapcsolatai nemcsak meggyengültek, de a történet megírása is elmaradt.

A beszámoló végén jeleztük, hogy az egyetem alapítási évével kapcsolatos vita hullámai 1932-ben elültek ugyan, de 1938-ban ismét felcsaptak. Ime a folytatás.

1938. június 24-én tartott egyetemi tanács ülés jegyzőkönyvében az alábbiakat találjuk szó és betű szerint.

1194/1937—38. E.T. szám.

Az Évkönyvön és egyéb egyetemi kiadványokon az egyetem fennállása évének feltüntetése kérdésében előadónak felkért dr. Miskolczy Dezső orvostudománykari Prodékán a következő előterjesztést olvassa fel:

Tekintetes Egyetemi Tanács!

A matematikai- és természettudományi kar hozzájárult Györffy tanár ama javaslatához, hogy „Egyetemünk Almanachjain, Évkönyvein, stb. fel legyen tüntetve: egyetemünk fennállásának hányadik évében közöltetett.” Kéri a Tanács határozatát.

Javaslom, méltóztassék elhatározni, hogy egyetemünk évkönyvein, almanachjain, tanrendjén, értesítőjén már e félévtől kezdődően fel kell tüntetni, hogy egyetemünk fennállásának hányadik évében adatott ki. A Tanács határozatáról méltóztassék a szerkesztést végző tanácsi meghívottakat értesíteni.”

Az előadó felemlíti, hogy a matematikai- és természettudományi karnak a tárgyalás alatt lévő határozati javaslatával a másik három tudománykar is foglalkozott, akik közül

1. a jog- és államtudományi kar az egyetem fennállása évének az egyetemi kiadványokon való feltüntetését nem tartja kívánatosnak, mert a kérdés felvetése esetleg maga után vonná azt az évekkel ezelőtt felmerült áldatlan vitát (kiemelés tőlem, M.E.), amely az egyetem alapítási éve körül forgott

2. az orvostudományi kar csatlakozik a matematikai- és természettudományi karnak a Tanács elé terjesztett javaslatához, azonban a történészek döntését tartja kívánatosnak abban az irányban, hogy az alapítás évéül a Báthory egyetem alapítási éve (kiemelés tőlem, M.E.), vagy 1872. tekintessék-e(?)

3. a bölcsészlet-, nyelv- és történettudományi kar magáévá tette a matematikai- és természettudományi karnak határozati javaslatát, mivel a javaslat megvalósítása alkalmas arra, hogy az egyetem kolozsvári eredetét és tisztaságát a köztudatban elterjesztve hozzájáruljon az egyetem presztízsének növeléséhez, s mivel a javaslat megfelel sok külföldi egyetem régi gyakorlatának (kiemelés tőlem, M.E.).

dr. Horváth Barna jog- és államtudománykari Dékán ragaszkodik a vezetése alatt álló kar határozati javaslatához. Az esetben azonban – mondja jog- és államtudománykari Dékán – ha közös megállapodás jöhetne létre a régi évszám tekintetében, akkor hozzájárulnia ahhoz, hogy az legyen feltüntetve a kiadványokon, mert csakis így volna értelme az alapítási év feltüntetésének.

dr. v. Surányi-Unger Tivadar jog- és államtudománykari Prodeán oda nyilatkozik, hogy az alapítási évszámnak csak akkor volna értéke, ha régi, nagy évszámot tudna az egyetem feltüntetni, miként azt a nyugat-európai államok egyetemi tehetik.

dr. Zolnai Béla bölcsész-, nyelv- és történettudománykari Prodeán indítványozza, hogy a Tanács most ne foglalkozzék ezzel a kérdéssel, azonban mondja ki, hogy jövőre nézve alapos előkészítés után kívánatosnak tartja az egyetem alapítási évének végleges és megnyugtató rendelkezését, s hogy erről a tudománykarokat értesíti.

Eszmezsere után az egyetemi Tanács a bölcsész-, nyelv- és történettudománykari Prodeán indítványát magáévá teszi és abban az értelemben határoz.

Íme, itt fejeződik be a szó és betű szerinti jegyzőkönyv.

Összegezzük az elmondottakat. 1. A matematikai és természettudományi kar javasolja az egyetemi kiadványokon az alapítási év feltüntetését. 2. dr. Horváth Barna jog- és államtudomány kari dékánja ellenzi a kiadványokon az alapítási év feltüntetését, mert fél a fentebb említett áldatlan vita felújulásától. dr. Horváth Barna nyilván az 1930—32. között, az egyetem alapításával kapcsolatos vitára gondolt. Ismervén a jegyzőkönyvek stílusát, az „áldatlan vita” komoly szembeállításához vezethetett, amit aligha az érvek, annál inkább az érzelmek uralták. Ha lett volna ugyanis bármelyik fél oldalán döntő érv, akkor meg kellett volna hajolni a tények előtt. Mivel nem ez történt, ettől lett áldatlan a vita! Sokan félnek még az emléktől is! 3. Az orvostudományi kar egyetért azzal, hogy a kiadványokon tüntessék fel az alapítási évet, de ezen a helyen az előterjesztő konkretizálja a dolgot, nevezetesen a bölcsészek véleményét kéri, hogy vajon a Báthory féle vagy a Ferenc József-féle alapítási évet tüntessék fel. 4. A bölcsészettudományi kar egyetért az alapítási év feltüntetésével, mert ez növelheti az egyetem presztizsét. 5. Horváth Barna jog- és államtudomány kar elutasító véleményét fenntartja, de ha közös megállapodás jönne létre a régi alapítási év tekintetében, akkor ehhez hozzájárulna. 6. Surányi-Unger Tivadar prodeán szerint az alapítási évnek csak akkor volna értelme, ha a kiadványokon a régi nagy évszámot tüntetnék fel, miként a nyugat-európai egyetemek tehetik. 7. A vita végül is abban kristályosodott ki, hogy (A) tüntessék fel az alapítási évet, de (B) annak csak akkor lenne értelme, ha Báthory-féle alapítási évet tüntethetik fel, miért is (C) a bölcsészettudomány kari dékán javasolja, hogy most az egyetemi tanács ne foglalkozzék ezzel a kérdéssel, azonban mondja ki a Tanács, hogy alapos előkészítés után kívánatosnak tartja az alapítási év végleges és megnyugtató tisztázását. Sajnos, erre sokáig kellett várunk.

Figyeljünk az ülés dátumára: 1938. június 24. Jött a nyár. Mire ősszel újra kezdődött az egyetemi élet, az ország az első bécsi döntés lázában égett. Ez 1938. november 2-án be is következett. Vajudtak a hegyek,.... Mindenki elégedetlen volt, és a figyelem Erdély felé fordult.

Jó másfél év után 1940-ben, a második bécsi döntés értelmében Kolozsvár visszatért Magyarországhoz. Ugyan ki foglalkozott volna akkor az egyetem alapítási évével, amikor az események drámai módon felgyorsultak?

Azóta lezajlott a minden képzeletet felülmúló áldozattal, szenvedéssel járó második világháború, amely következményeivel alaposan átformálta az egész világot, és benne hazánkat. 1938—2001 között senki sem beszélt Kolozsvárról, az egyetemünk múltjáról. A kérdés azonban 2001-ben újra előkerült.

XIII. évfolyam 9. szám

2002. november 11-én ünnepi ülést tartott a Szegedi Tudományegyetem annak emlékére, hogy 130 évvel ezelőtt ezen a napon kezdődtek az előadások a kolozsvári egyetemen. A Mádl Ferenc köztársasági elnök jelentésében lezajlott ünnepség megnyitó beszédében Mészáros Rezső rektor a kolozsvári egyetem szellemi örökösének deklarálta Egyetemünket. Annak a kolozsvári egyetemnek az örökösei vagyunk, melynek története visszavezet 1581-hez, Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel király nevéhez, akinek szobra **EGYETEM ALAPÍTÓ** felirattal a szegedi pantheonban áll.

dr. Minker Emil
prof. emeritus

* * * * *

In memoriam dr. Takáts István*

A Szegedi Tudományegyetem a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi és Gyógyszerész-tudományi Centrum, valamint rokonai, barátai, tisztelői nevében búcsúzom dr. Takáts Istvántól, aki életének 69. évében, hosszú, súlyos betegség után fejezte be földi pályafutását.

A 69 év ma még valamivel több is, mint az átlagéletkor, de jóformán alig több mint fele annak, amit a biológusok, genetikusok szerint egy ember meg tudna élni.

Ez a gondolat nem először ötlik fel bennem és nyilván sokakban, másokban is. Életkora, szakmai felkészültsége, képessége, szerető családi környezete folytán bőven lehetséges lett volna a 69 év meghaladása, ám körülményei és betegsége gátat szabtak ennek.

Azért is gondolunk újra és újra erre a mozzanatra, mert nem volt könnyű számára időnek előtte, mondhatni ereje teljében abba hagyni tudományos szakmai karrierjét, és nem szívesen hagyta abba az általa oly lelkesen végzett és szeretett oktató tevékenységet sem. Még kevésbé lehetett könnyű számára éveken át, maga is beteg, zokszó nélkül, bár bizonyára lelki fájdalommal, ápolni, gondozni, ellátni, azt is lehet mondani, hogy életben tartani az általa nagyon szeretett, nála még betegebb feleségét.

Sokan szorongva láttuk ezt a kapcsolatot, ezt az igazán nemes emberi tevékenységet, hiszen aligha van tiszteletre méltóbb emberi magatartás, mint súlyos beteg, odaadóan és folyamatosan törődni egy szeretett és egyre reménytelenebb állapotba kerülő hozzátartozóval.

Alig néhány hónapja, hogy utolsó útjára kísértük nagyra becsült feleségét, de közben aggódtunk az ő esetleges összeroppanásának veszélye miatt is. Nem én voltam az egyetlen, aki abban a szomorú órában olyan szavakkal ment Pista barátunkhoz, — „kell, hogy össze tudd szedni magad, kell, hogy tartani tudd magad” – jóllehet tudtam, hogy ez a legnehezebben megfogadható tanács.

Betegsége ennél az akarathál és kívánságnál erősebbnek bizonyult és ma fia, menyei, testvére, sógorai és talán mindenki előtt leginkább 13 éves unokája – akit szemefényének tekintett és akivel kölcsönösen imádták egymást – állnak megrendülten porladó teste mellett, és fájdalmukat biztosan csak részben tudja enyhíteni a sok tisztelő és barát jelenléte.

Természetesen, ha elveszítünk egy hozzánk közel állót, mindig felötlik az a gondolat, hogy „mi lett volna, ha.....Mi lett volna, ha nem kell végig szenvednie és kísérnie hön és hűen szeretett feleségének elmúlását és lett volna, ha ereje teljében még éveken keresztül sokrétű felkészültségét, tudását, oktató – kutató munkáját töretlenül kamatoztathatta volna.

Megválaszolhatatlan a kérdés, hogy betegsége akkor is ilyen kérlelhetetlen módon haladt volna-e előre, vagy netán önmaga is több akarattal csüngött volna egészségének megmaradt kapaszkodóin.

Ezért ötlik fel az, hogy talán lettek volna még hullámhegyek is a betegség és sorscsapások okozta, egyre mélyülő hullámvölgyek között.

A Radnóti Miklós Gimnáziumban letett érettségi után tanulmányait a Természettudományi Kar Vegyészet Szakán folytatta és 1957-ben nyert ott kitünő minősítéssel diplomát.

1957 őszén a családi hagyományokat követve iratkozott be gyógyszerész hallgatónak, ott 1961-ben kapott diplomát.

1957 elején került az akkor Gyógyszertani Intézetnek nevezett tanszékre, és már 1961-ben társszerzője volt egy Jancsó Miklóssal közösen készült tudományos dolgozatnak.

Közleményeinek és tudományos előadásainak száma megközelíti a 120-at.

1965-ben szerezte meg az orvos-biológiai doktori címet. Egyetemi doktori értekezését, kandidátusi értekezését „Kardioaktív gyógyszerek hatása a normális és ischaemiás szívizom energetikai állapotára” címmel 1979-ben készítette el. Tanulmányúton volt Kanadában, Svédországban, Németországban. Munkásságáért több alkalommal is részesült elismerésben.

Éveken keresztül egyetemi docensként dolgozott, tagja volt a Magyar Élettani, a Farmakológiai, a Biokémiai és a Kardiológiai Társaságnak. Egyebek között elnöke volt a Szegedi Akadémiai Bizottság Gyógyszerész Szakbizottságának is.

Már említésre került, hogy nagyon szeretett oktatni. Sokan jelentkeztek hozzá tudományos diákköri munkára, nem kevés embernek a szakmai jövőjét az irányítása mellett elkészített szakdolgozatok, pályamunkák alapozták meg.

Napjainkban, amikor minden értelemben az élet és így a medicina technicizálódása jellemzi, nagyon elgondolkoztató az alaposság és igényesség, ahogyan a receptírás rejtjelmeire és buktatóira oktatta a hallgatókat. Ma, amikor ezt esetleg egy mozdulattal pótolja a számítógépen, és az orvos, vagy a gyógyszerész a polcra leveszi a gyári készítményt, lehet hogy ez túlhaladottnak tűnik. Pedig, ha a régi öregeknek igazuk volt abban, hogy a gyógyítás mindig művészet, akkor ennek szerves része volt (és talán lesz majd ismét) az egyénre szabott gyógyszerek alkalmazása is.

Az utolsó években a Rousel Uclaf, majd a Hoechts-Marion-Rousel cég területi igazgatójaként dolgozott, ahol jól érezte magát, tevékenységét széleskörű elismerés övezte. Olyan tulajdonságai, mint az alapos szakmai ismeretek, a nyelvtudás, a szervezőképesség és a jó kapcsolatteremtő személyiség érthetővé teszi ezt.

A tárgyilagos tények ismertetésén túl – ha egy búcsúztatásnál egyáltalán elképzelhető a tárgyilagos hangnem – engedtesse meg néhány szubjektív gondolat is:

1986–1991 között, az akkori Orvostudományi Egyetem Rektori Hivatalában, mint egyetemi főtitkár dolgozott és dolgozhattam napról-napra együtt vele.

Nem volt nyugodt és könnyű ez az időszak, hiszen nagyon sok és sokféle törekvés ütközött az egyetemi struktúra és élet modernizálásáért. Mindenki rájött az akkor már egyébként régóta verejtékes munkával megvalósítani próbált „Európához és a Világhoz csatlakozás” fontosságára. Ebben a szituációban Pista személyisége stabil és biztos pont volt. Ismerte az embereket, különbséget tudott tenni a sokszor ellentmondásos és szövevényes, sokszor hátsó gondolatoktól nem mentes érvek és ellenérvek szövevényében. Ennek révén számottevő szerepe volt abban, hogy az egyetem hajója nem süllyedt el.

Elgondolkoztam azon, hogy főtitkári tevékenységét milyen szóval lehet leginkább jellemezni. Találtam egy olyan kifejezést, amelynek értelme, kicsengése nemcsak az elmúlt évtizedekben, de régebben is ellentmondásos volt, de ide illik. *Takáts István főtitkárként is úriember volt.* Mivel érdemli ki valaki ezt a minősítést?

Elsősorban azzal, hogy társadalmi elvárásoknak megfelelően, mindig kultúráltan, szavahihetően, tárgyilagosan, kritikusan élt a szerepe által adott lehetőségekkel, de soha nem élt vissza ezekkel. Higgadt, tárgyilagos, jó kommunikációs készséggel igyekezett helyes és konstruktív irányba terelni az akár ellentmondásos és össze-egyeztetetetlennek tűnő véleményeket, a történéseket is.

Pista ilyen ember volt és meggyőződésem szerint az egyetem hálás lehet, hogy ilyen főtitkára volt.

Most, a búcsú perceiben még egy gondolat bukkant fel bennem. Takáts István élete, különösen utolsó éveinek történései jól szemléltetik, hogy mennyire pazarlók vagyunk, mennyire nem igyekszünk védeni, hasznosítani, felhasználni az egyes emberekben összegyűlt tudást, képességet, ismereteket.

XIII. évfolyam 9. szám

Ezért is merem megemlíteni azt, hogy az ember életútjának végét, a befejezés időpontját csak kivételes esetben határozza meg önmagában egyetlen betegség, vagy más egészségkárosodás. Leggyakrabban a megfogható és pontosan leírható betegségek mellett sok-sok körülmény és „apró csepp” is közrejátszik ebben.

Ha van tanulsága, mint ahogyan van Pista életének és halálának, akkor ez bizonyára nem a leglényegtelenebb közöttük. Jobban kell vigyáznunk egymásra, szorosabban kell egymás kezét fognunk, amíg nem késő.

Pista ember volt, az életet szerető és élvezni tudó, a jónak és a szépnek örülni tudó ember. Értékes és érdemes ember.

Pistám, a szerető család, a sok barát valamint tisztelő, sokáig meg fogják őrizni emléked és sokan lesznek, akik életed tanulságait sem felejtik el.

Nyugodjál békében.

dr. Szilárd János
prof. emeritus

**Megkétszerezve, de nem múló tisztelettel emlékezünk a SZOTE néhai főtitkárára.*

* * * * *

Sikölcsonzás és –szerviz az Egyetemi Gyógyszertár mögötti faházban

Telefon: 57—37, 58—37.

* * * * *

***Eredményes, boldog új esztendő-t kívánunk
minden olvasónknak, Egyetemünk minden
dolgozójának!***

* * * * *

Kiadja: prof. dr. Dobozy Attila
a Szent-Györgyi Albert Orvos- és Gyógyszerész-
tudományi Centrum elnöke
Felelős szerkesztő: Tráser László
Munkatársak: Domokosné Halász Margit, Varga György
Készült: az SZTE ÁOK Házi Nyomdájában
Vezető: Nagy János
Törzsszám: 1042/2002